

Поклін поетові.

Львів, 29. травня 1927.

Польща святкує день виконання заповіту одного з найбільших своїх геніїв, якого багатьма було спочити у рідній землі. Словацького перекладач зловія громади найбільших королівських дуків; великого творця, що спочивають на тараській цвинтарі Нонмарт, між королівськими гробницями Бавелю. Свято в честь поета стало національним і державним святом.

Ось рідна хвалена, коли в таке свято зливає всяка національна праця і дивається єдине почування: бажання насловити своєю найглибшу пошану та поклон перед великим Творцем Слова. Ця пошана жертіла в нас завжди найсильнішим полум'ям силаті та подяку! Бо нема в творчості та житті Словацького нічого, що родало би в нас ніякої потреби вибачення йому болюших для нас слів чи почувань.

Ного любов до рідного народу не гартувалась в огні ненависті до інших народів.

Перші образи його уяви склались від впливів тої самої природи, що промовляла кружбою плодотворних силів у наших найбільших творців. Коли правдою є, що геніяльні поети родяться, то що більше свідомістю складають вони своїм творам другий правді: що перші враження дитини і молодечого літ зливають у них все життя, що тут за вічною молодістю.

Те, що українська природа та бурхальність почали Словацькому як дарунок дитини, він звернув їм законом свого захопленого серця.

Коли суспільність шукає між собою саба, щоб вислечити вимість великого поета, якого слово віддало всьому літ на творчій відлук, тоді її найбільші живучі поети даремно силкуються дорівняти йому силою дитинства. Від гімнів та дитирамбів, тілання довода пам'ятника Зелінтаного, сальніше є Ного власне слово, що видержало опиняну пробу часу.

Ця думка ніколи попішить так, а вона порушиться дохід, чому при дотриманні поклоні тілання останкам Словацького українське слово не заговорить їм силою рівною силі наших найбільших поетів. Тільки таку силу мусіло воно мати, щоб перед блискавою і громі, що вибухають постать Словацького, не стидилось воно звичайним дивним куравом!

Ті сусіди, які не вірять, що і у нас є люди, що віють візити творчі довершення чужої культури ширшою власних культурних постред — не закримітять нашої відсутності.

Ті, що в цій відсутності шукатимуть ще одного доказу нашого коротковорного шовінізму, ніколи прозують бодай у сотій частині знайомчаться з увеселеннями нашої культурної праці, як ми знайомалось з творчістю Словацького.

Тоді вони зрозуміють, що там, де в них спрямований убіс державний апарат, у нас мусіть виступити спаралізоване дусомля кількох зданців. Коли вся Польща мусіла вдатися аж 78 літ, щоб перенести з чужини на рідну землю домовину свого великого славця, чи дивення, що нам ніяк чужою сервомітись

завіть на якусьбудь домовину для рідного письменника на рідній землі?

Гарно було би, щоб у кожнім святі пошани для великого чужинного творця представників нашого індивідуалізму могли скласти доказ, що і ми в силі сказати про нього щось нового та індивідуального. Та ще краще, щоб наше письменство складало доказ своїх живучих зв'язків із чужини культурами не у хвалених святочиних маніфестацій, а самим прикладом своєї творчості, що дух знахідальних нах культур у силі залізати у ній такі слани, як дух української землі залізав у творях Словацького.

М. Р.